

Інститут демократії
імені ПИЛИПА
Орлика

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

МОНІТОРИНГОВИЙ ЗВІТ

(Хмельницький. Січень_2021)

У січні чернівецькі експерти оцінили 156 матеріалів у 4 газетах та 371 матеріал на 4 сайтах. Всього – 527 матеріалів. До аналізу залучено 38 матеріалів газети «День за днем» (м. Шепетівка), 39 – «Подільські вісті» (м. Хмельницький), 40 – «Подільський» (м. Кам'янець-Подільський), 39 – «Проскурів» (м. Хмельницький). Оцінено на сайтах «Вечірній Кам'янець» – 95, «Всі новини Хмельницького» – 100, «Є» – 100, «Поділля News» – 76 матеріалів.

Хмельницькі друковані ЗМІ публікують не так багато матеріалів із ознаками замовності, однак надмірно залежать від матеріалів прес-служб, особливо районні газети. Практично передрук прес-релізів на третину наповнює контент. Газети не дотримуються збалансованості інформації, їм слід шукати інші точки зору, подавати ширший контекст, бо в читачів не складається повного уявлення про проблеми. Як газети, так і сайти майже не звертаються за коментарями до експертів. Редакції видань не маркують матеріали, розміщені за угодою із місцевими органами влади (таку ж тенденцію експерти помічали і в чернівецьких ЗМІ). Сайти теж багато матеріалів з ознаками замовності не розміщують, але, як і газети, залежні від офіціозу та позначені паркетністю. У новинах найбільше порушується баланс інформації, можна подавати ширший контекст у бекграунді, але мало цим користуються. Поспішаючи за оперативністю, жертвують якістю, публікуючи не вичитані матеріали, причому помилки трапляються навіть у заголовках. Сайти зловживають негативно забарвленим контентом за рахунок новин про кримінал та надзвичайні ситуації – це майже кожна четверта публікація, що може посилювати соціальну тривожність в аудиторії. Приблизно третина матеріалів у газетах та на сайтах запозичені. Виняток - сайт «Є», котрий публікує авторський контент, а також журналісти сайту «Є» єдині, хто підписує свої матеріали.

ДРУКОВАНІ ВИДАННЯ

Професійні стандарти. У газетах на стандарти проаналізовано 64 матеріали. За 12-ти бальною шкалою оцінювання на стандарти: 9,0 – «Проскурів» (Хмельницький), 8,94 – «Подільський» (Кам'янець-Подільський), 8,06 – «Подільські вісті» (Хмельницький), 7,81 – «День за днем» (Шепетівка). Середній бал якості друкованих ЗМІ – 8,45 бали.

Журналістські матеріали в більшості написані доступною мовою – 1,7. Проте немало й таких, які зберігають офіційно-діловий стиль, іноді ускладнені

стилістичні конструкції. Переважно це прес-релізи, матеріали офіційних установ, які не опрацьовуються редакціями. У заголовках зустрічаємо аббревіатури (РДА, ВРХ, Центр ПСМД), що знижує сприйняття; двозначності «У Судилкові на Щедру вечерю поцупили 13 курей та півнів» («День за днем»).

Індекс посилань на джерела становить – 1,52. Переважно журналісти вказують джерела інформації, однак дуже часто проблеми коментують представники органів влади та державних установ, чиновники різних рівнів, редакції мало залучають думку простих громадян як джерел інформації (можливо, це пов'язано з тим, що й самі редакції працюють дистанційно та не мають змоги спілкуватися наживо). Майже немає експертів як джерел інформації. Не використовуються вуличні опитування. Приміром, у газеті «День за днем» інформацію про Covid-19 чи нарахування пенсій подано не за першоджерелом, а передруком: публікацію «Коли українцям чекати нову хвилю епідемії коронавірусу» підписано «ГПУ» (Газета по-українськи), а подає міркування лікарки О.Голубовської за ефіром на ТК 24. Чи з газети «Високий замок» взято інформацію «Українцям перерахували середній розмір пенсії: мінімальну підвищать на 9,3%», хоча достовірним джерелом є сайт ПФУ.

Стандарт балансу думок/точок зору найнижчий зі стандартів – 0,5, він є лише у 25% газетних публікацій. У матеріалах не завжди чітко відокремлені факти та коментарі (1,48). Інформація часто є неповною (1,3), не всюди окреслюється тло проблеми, її контекст, деталі.

В одному виданні зафіксована мова ворожнечі. Це публікація газети «Подільчанин» «Місту ввірвався терпець бути гостинними до ромів», де вживаються образливі та різкі вислови, що можна розцінити як дискримінацію за етнічним принципом.

Про нахабну, дику та зловісну поведінку ромів, які тероризують кам'ячан у центрі міста, пишуть у місцевих газетах, соцмережах, порушують цю тему і у владних кабінетах. Однак любителі кочового життя продовжують ходити натовпом, чіплятися до перехожих і навіть простягати до них руки. Народ обурюється, а влада і поліція розводять руками, мовляв, вони такі ж громадяни України, як усі ми, і випроводити їх з міста - нетолерантно.

Матеріали з ознаками замовності. У газетах відібрано для аналізу 125 публікацій. Зафіксовано 6,4 % матеріалів з ознаками політичної та комерційної замовності. Офіціоз становить 9,0 %. Найбільше таких матеріалів опублікувала хмельницька газета «Подільські вісті» – 15,4%. У шепетівській газеті «День за днем» взагалі немає джинси, зате вона подала найбільше офіціозу – 23,7 %. Це рішення, звіти, інформація органів влади та державних структур, які часто подано з позначенням «За матеріалами (назва органу влади)», редакційно не опрацьовані, згадуються тільки очільники навіть у розповідях про вшанування 100-річних мешканок Шепетівки чи Полонного.

Також видання не завжди належно маркують рекламу та оголошення відповідно до Закону України «Про рекламу», відтак середній відсоток НМ становить 10,9 %, найбільше порушує медіа законодавство газета «Подільнин» (22,5%). Депутати піарилися на зростанні тарифів на комунальні послуги та складній ситуації в державі (Володимир Мельниченко, депутат: *«Питання встановлення тарифів має бути обґрунтованим»*, Віталій Олуйко: *"Нині Україна відкинута на периферію світових процесів"* та ін.).

Аналіз тем, жанри, тональність, походження. У газетах проаналізовано 155 матеріалів. Серед жанрів переважають інформаційні – 44 %. 10 % контенту складають прес-релізи та протокольні матеріали офіційних установ. 27 % контенту – розважальна інформація, поради, привітання, оголошення, реклама, некрологи. І невеликі відсотки припадають на інші жанри журналістики: інтерв'ю (5%), художні жанри та історичні екскурси (7%), статті (3%), кореспонденції (1%), листи в редакцію (1%), авторські колонки (1%).

Власного контенту 66%, запозиченого 15%, не ідентифіковано 18%. Найбільше авторських матеріалів в обласних газетах «Подільські вісті» та «Проскурів», у районних містечках новин менше, тож видання вдаються до передруку матеріалів з інших ЗМІ.

За тональністю: найбільше нейтральних повідомлень – 66 %, негативно забарвлених 17%, позитивно забарвлених 17%. Щодо негативу, то це переважно повідомлення поліції та прокуратури про різні кримінальні випадки, надзвичайні ситуації.

Найпопулярнішими у друкованих ЗМІ є матеріали про життя місцевої громади, соціальну сферу та інфраструктуру на місцевому рівні – 12 % (робота транспорту, ремонт доріг). На другому місці опинилися економічна тема – 11%. Це пов'язано з тим, що медіа активно писали про січневе підвищення тарифів на комунальні послуги, протести населення, перекриття доріг, рішення уряду та влади на місцях щодо врегулювання проблеми. Криміналу на шпальтах ЗМІ – 10%. 6% матеріалів інформують про охорону здоров'я, 5% про культуру. 4% публікацій присвячені політичним подіям в Україні та 2% подіям за кордоном. По 3% матеріалів – освіті, війні на Сході. Тема переселенців взагалі не висвітлювалася. Досить небагато як на пандемію – теж 3% – склали матеріали про коронавірус. Газети переважно інформували про статистику захворюваності без «живої» інформації про роботу лікарів, фінансування та умови лікування, історій пацієнтів. Мало висвітлювалися такі важливі теми, як корупція, місцеве самоврядування (1-2%). Водночас 32% контенту склали поради, кулінарні рецепти, привітання, гороскопи, прогноз погоди тощо.

Висновок за результатами моніторингу друкованих медіа

Хмельницькі друковані ЗМІ публікують не так багато матеріалів із ознаками замовності, однак дуже залежать від матеріалів прес-служб, особливо районні ЗМІ. Практично передрук прес-релізів на третину наповнює контент. Газети не дотримуються збалансованості інформації, слід шукати інші точки зору, подавати ширший контекст, бо в читачів не складається повного уявлення про проблеми. Майже немає думок експертів у журналістських матеріалах. Редакціям також треба маркувати матеріали, розміщені за угодою із місцевими органами влади.

САЙТИ

Професійні стандарти. На стандарти проаналізовано 64 матеріали на сайтах «Вечірній Кам'янець», «Всі новини Хмельницького», «Є», «Поділля News».

За 12-ти бальною шкалою оцінювання на стандарти: 9,75 – «Є», по 9,06 – «Вечірній Кам'янець» та «Поділля News», 8,0 – «Всі новини Хмельницького». Середній бал якості онлайн-ЗМІ – 8,95.

Найгірше з балансом думок (0,7) та повнотою висвітлення інформації (1,31). Відокремлення фактів від думок – 1,59. Не завжди є посилання на джерела (1,59) або вони не конкретні (поліціанти, медики, повідомили в...). Як і редакції друкованих ЗМІ, сайти рідко звертаються до думки громадян, не залучають експертів.

Мова матеріалів переважно доступна (1,81), однак стильовим офіціозом позначені неопрацьовані матеріали прес-служб, чимало публікацій починаються однаково «У Хмельницькому, «На Хмельниччині»; трапляються мовленнєві невірності /неточності, в т.ч. у заголовках, як от («Поділля News»): «Поспілкувалася турецька делегація і з керівництвом області... та представниками влади» (28.01), «Футболісти від влади Хмельницького привезли бронзу з турніру» (31.01).

Зауважено ознаки мови ворожнечі: *«Міграційники депортували росіянина, який відсидів 14 років за вбивство», «Озброєні битками роми влаштували бійку біля одного із кафе»* (неприпустимість поєднувати злочинність та етнічну ознаку); *«Лежав на підлозі і не міг піднятись. З власного будинку врятували 80-річного пенсіонера»* (ейджизм) - *«Всі новини Хмельницького»*; *«Сутичку ромів у центрі Кам'яця прокоментували міський голова та правоохоронці», «У Хмельницькому пенсіонерка викинулася з вікна висотного будинку»* - *«Поділля News»*.

На замовність проаналізовано 334 матеріали: кількість матеріалів з ознаками замовності склала 3,5%, офіційних матеріалів 5,4 %. НМ реклами 3,5% (сайти не маркують рекламні повідомлення). Найбільше «джинси» на сайті *«Вечірній Кам'янець»* – 7,4%.

У рубриці *«Новини компаній»* підтримували імідж бізнесу: *«Популярність Особистого кабінету вдвічі зростає серед клієнтів ТОВ «Хмельницькгаз Збут»* (*«Вечірній Кам'янець»* та *«Є»* - за 29.01.21.), *«ТОВ АВ “Метал груп” відновила роботу складу чорного металопрокату в Кам'яці-Подільському»* (29.01.21.), *«В АТБ підбили підсумки 2020-го - року безпрецедентних випробувань і новин можливостей»* (*«Всі новини Хмельницького»* та *«Поділля News»*, 25.01.21), *«Скільки коштує весілля у Хмельницькому. Ми порахували»* (*«Всі новини Хмельницького»*, 29.01), *«Популярність «Керівниця PR-напряму EVA Олександра Гнатик: Наш новий соціальний кейс допоміг 7 притулкам для тварин»* (*«Є»* - 29.01.21).

У матеріалах з ознаками політичної замовності підтримували президента та місцеву владу, не обійшлося без чорного піару стосовно політичних конкурентів: *«Метою діяльності обласної влади є перетворення області на регіон комфортний для життя людей, – Сергій Гамалій»* (*«ВК»*, 28.01.21.), *«Тарифи на тепло й гарячу воду на місцях не мають підвищуватися – Володимир Зеленський»* (*«ВК»*, 29.01.21), *«Добкін зізнався, що Янукович і Ключев платили Тягнибоку і "Свободі" (ВІДЕО)»* (*«ВК»*, 28.01.2021). Депутат Хмельницької обласної ради Ігор Гай: *«У Кам'яці відремонтують залізничний переїзд»* (*«Поділля News»*, 26.01.21).

Зафіксовано паркетні матеріали про діяльність влади: *«У Хмельницькій ОДА нова директорка департаменту соцзахисту. Що про неї відомо»* (*«ВК»*, 29.01.21), *«Департамент соціального захисту населення Хмельницької ОДА отримав нового керівника»* (*«Є»*, 29.01.21.), *«У голови Хмельницької ОДА з'явилося два нових заступники: хто вони»* (*«Є»*, 29.01.21.) та ін.

Зафіксовано політичні маніпуляції та мову ворожнечі (*«Добкін зізнався, що Янукович і Ключев платили Тягнибоку і "Свободі" (ВІДЕО)»*)

ДОБКІН ЗІЗНАВСЯ, ЩО ЯНУКОВИЧ І КЛЮЄВ ПЛАТИЛИ ТЯГНИБОКУ І "СВОБОДІ" (ВІДЕО)

Колишній президент Віктор Янукович і экс-глава Адміністрації президента України Андрій Ключев фінансували націоналістів, зокрема, Тягнибока і його «Свободу», з метою створення контрольованих політконкурентів.

Про це заявив экс-депутат України Михайло Добкін в інтерв'ю журналісту Гордону.

За інформацією телеграм-каналу «Бородата бабуса», це давно вже не є ні для кого секретом.

«Тягнибок - це таке створіння, яке ведеться на все, що блищить», - стверджує медіа.

«Але факт залишається фактом: справжні патріоти своєї країни, непримиренні борці з усім російським, брали грошики у злочинця Януковича. Пройде ще років п'ять, і час все розставить по своїх місцях», - резюмує канал.

Балансу інформації у матеріалі немає, теза ніякими фактами не підтверджена і, очевидно, є просто інформаційним вкидом для впливу на суспільну думку, зокрема вона породжує недовіру до згаданої політичної сили. Тим більше цей негатив посилюються через очевидне нагнітання ситуації навколо ВО «Свобода» в регіоні: *«Депутат Кам'янець-Подільської міської ради викликав поліцію до розповсюджувачів газети ВО "Свобода" (ВІДЕО)», "Невже лише депутати можуть бути жертвами???" – родина з Кам'янця-Подільського, в якій напередодні згорів автомобіль звертається до громади міста»* (у публікації йдеться про підпал авто, яким пересувалася депутат ВО «Свобода», але про її переслідування через політичну діяльність не йдеться). У всіх цих матеріалах позиції ВО "Свобода" ніде не подано. Більш професійно підпал авто висвітлив хмельницький сайт «Є»: *«У Кам'янці підпалили авто депутатки: що кажуть в поліції та як це коментує постраждала»*, подавши контекст та повноту проблеми.

Аналіз тем, тональність, походження. На сайтах переважає власний контент (67%), запозичений складає 26%, 7% - не ідентифіковані матеріали. Найбільше власних матеріалів на сайті «Є» (96), редакція практично публікує авторський контент, в той час коли інші видання часто вдаються до дайджестів. Наприклад, на сайті «Всі новини Хмельницького» майже кожна друга новина запозичена. У «Вечірньому Кам'янці» третина матеріалів – запозичені. Журналісти сайту «Є» єдині, хто підписує свої матеріали. Сайт «Всі новини Хмельницького» постійно веде соціально спрямовані рубрики, створюючи власну інфографіку, здебільшого не подаючи назви та реквізити.

Найпопулярнішою темою на сайтах став кримінал (19%) та надзвичайні ситуації (8%) – новини, які, на жаль, приносять найбільше трафіку. Далі найбільше сайти висвітлювали життя місцевої громади (18%) та економічні новини (12%), що пов'язано з січевим зростанням тарифів та протестами громад.

Темі COVID 2019 присвячено 8% публікацій. Кількість таких матеріалів зменшилася порівняно з початком пандемії. Переважно тему розкривали не через коментарі безпосередньо лікарів чи хворих, а це були офіційні

повідомлення органів влади, домінувала суха статистика. Сайт «Є» щодня подавав підсумкові дані захворювань на попередню добу за зразком: «Коронавірус на Хмельниччині: ситуація станом на 25 січня». Лише в одному матеріалі хворобу коментував керівник Хмельницького обласного штабу з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій Юрій Корев. Не було матеріалів про те, як локдаун позначився на освіті, на підприємцях, на бюджеті регіону. Як виняток – про штраф за торгівлю недозволеними товарами: «Продала шкарпетки під час локдауну: у Полонному судили підприємцю» (30.01.21.).

Інші теми висвітлювалися рідше: політика (6%), охорона здоров'я (3%), освіта (2%), культура і краєзнавство (по 4%). Майже не було матеріалів про війну на Сході України – всього 1 % (це три матеріали «Поділля News»), інші сайти цю тему замовчували. Не згадували про ВПО.

Нейтральних публікацій на сайтах – 58%, позитивна тональність у 14% матеріалів та у 28% негативна (переважно за рахунок новин зі світу криміналу). Сайти «Вечірній Кам'янець» та «Є» публікують занадто багато негативу – матеріали такої тональності становлять 20-25% усіх публікацій. Переважно стрічка перенасичена кримінальними подіями не лише в регіоні, а й, як у «Вечірньому Кам'янці», в усій Україні. На нашу думку, журналісти не звертають увагу на принцип територіальної наближеності до аудиторії, бо, наприклад, для чого кам'янчанину кримінальні новини Білої Церкви, Харкова чи Одещини?

Матеріали сайтів містять багато помилок, не вичитані.

Висновок за результатами моніторингу сайтів

Хмельницькі сайти багато матеріалів з ознаками замовності не розміщують, але, як і газети, залежні від офіціозу та позначені паркетністю. Зі стандартів сайти найбільше порушують баланс інформації, хоча могли б подавати ширший контекст проблеми у бекграунді, але мало цим користуються. У поспішності поставити новину, сайти жертвують якістю, публікуючи не

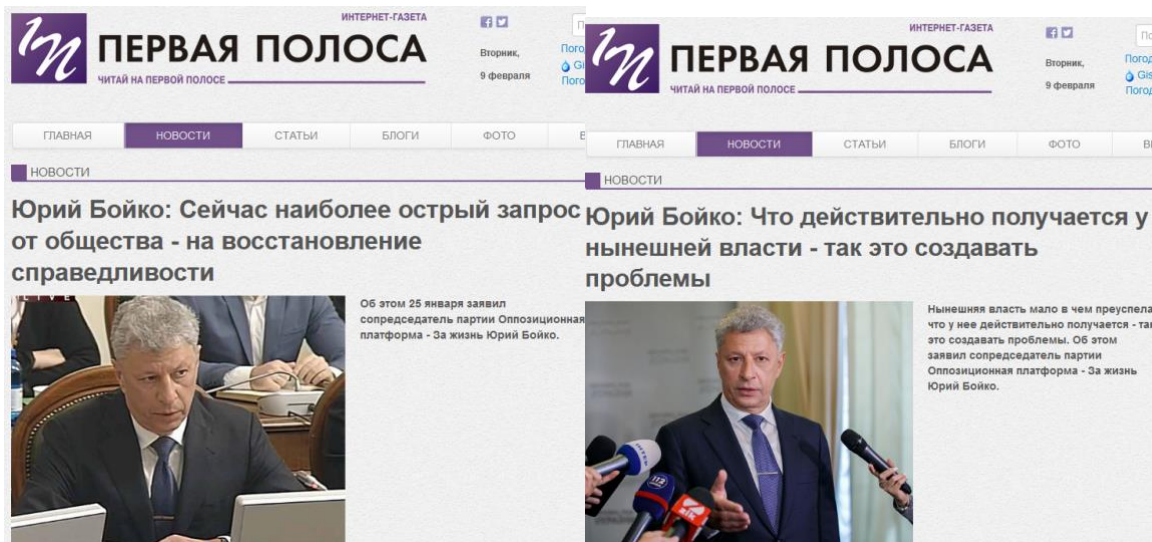
вчитані матеріали, причому помилки трапляються навіть у заголовках. Сайти зловживають негативно забарвленим контентом за рахунок новин про кримінал та надзвичайні ситуації – це майже кожна четверта публікація, а це посилює соціальну тривожність в аудиторії.

У січні чернівецькі експерти моніторили ЗМІ Луганської області: газети – «Кремінщина», «Луганщина.UA», «Попаснянський вісник», «Рубіжанські новини», а також сайти 06452, ИртаFax, Перша полоса та Трибун. Усього на замовність переглянуто 144 матеріали у друкованих ЗМІ та 264 на сайтах.

У газетах виявлено 9,7% матеріалів з ознаками замовності, 27,1% офіційних матеріалів, 4,2% НМ. Найбільше замовних матеріалів у газеті «Кремінщина» – 13,3%. Значні відсотки офіціозу у кожному з видань.

На сайтах виявлено 4,2% матеріалів з ознаками замовності, 8,3% офіційних матеріалів, 3,0% НМ. Офіціозу найбільше у 06452 та ИртаFax: 15,8% та 14,4%.

Виявлено 4 проросійські меседжі. У газеті «Кремінщина» («Юрий Бойко: сейчас наиболее острый запрос от общества – на восстановление справедливости») та на сайті «Перша полоса» («Юрий Бойко: Что действительно получается у нынешней власти - так это создавать проблемы»). У цих випадках політик спекулює на питанні мовного закону, трактуючи його в стилі російської пропаганди: це розколює країну («Вопросы тарифов и языка подняли на дыбы всю страну»).

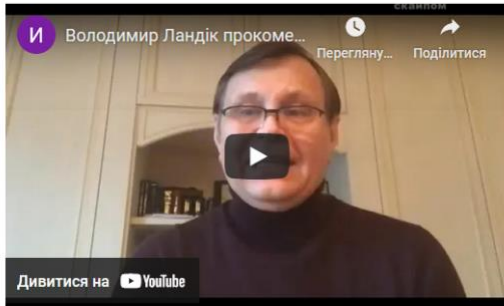
Моніторинг показав, що у власному медіа практично експертом з усіх питань є Володимир Ландик. Він коментує як соціалку, міжнародне життя, так і мовні питання.

25 января 2021, 17:28 Политика / Региональные

Владимир Ландик прокомментировал акции протеста в России

Президент страны-агрессора Владимир Путин считает "опасными" последние протесты в России. Будет ли положительный эффект от митингов в России для граждан и к чему все это может привести мы решили узнать у нашего эксперта, народного депутата Украины 5-6 созывов Владимира Ландика.

25 января 2021, 16:56 Экономика / Региональные

Мнение: поможет ли государство украинцам преодолеть последствия январского локдауна?

Представители всех депутатских фракций и групп договорились обратиться в Кабинет Министров с просьбой в максимально сжатые сроки разработать механизмы, которые бы позволили компенсировать потери, которые граждане понесли за время локдауна. Прокомментировать возможность помощи от государства наша команда попросила народного депутата Украины 5-6 созывов Владимира Ландика.

29 января 2021, 17:30 Политика / Региональные

Мнение: Переход сферы услуг на украинский язык. Нарушает ли это права русскоязычных граждан?

В Украине с 16 января вступила в силу статья языкового закона, которая предусматривает переход всей сферы услуг на украинский язык. Впрочем, этот факт возмутил многих русскоязычных граждан, проживающих в нашей стране, мол, их права существенно нарушают. Действительно ли это нарушение? В этом вопросе нам помог разобраться наш эксперт, народный депутат Украины 5-6 созывов Владимир Ландик.

26 января 2021, 17:44 Политика / Региональные

Мнение: Смогут ли в ВР избавиться от кнопкодавов?

В Раде решили бороться с кнопкодавством. Спикер Верховной Рады Дмитрий Разумков рассказал о нескольких механизмах борьбы в ходе заседания согласительного совета. Приведут ли новые меры к результату, и какая история самого процесса - мы выясняли у народного депутата Украины 5-6 созывов Владимира Ландика.

На сайті «Трибун» виявлено три проросійські меседжі.

Моніторинг здійснювали чернівецькі експерти ІДПО Любов Василик, доктор наук із соціальних комунікацій, завідувачка кафедри журналістики Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича та Тетяна Смолдирева, заслужена журналістка України, доцентка кафедри.

Проект «Моніторинг публікацій у регіональних друкованих ЗМІ для оцінки дотримання стандартів журналістики» виконується Інститутом демократії імені Пилипа Орлика за підтримки програми «У-Медіа» міжнародної неурядової організації «Інтерньюз Нетворк».

Просимо взяти до уваги!

Результати моніторингу друкованих засобів масової інформації є оцінювальними судженнями відповідно до статті 47-1 Закону України «Про інформацію» і не мають офіційного характеру. Наявність ознак порушення журналістських стандартів або ознак прихованої реклами в матеріалі не може розглядатися як доказ отримання редакцією або журналістом майнової чи іншої винагороди за вчинення такого порушення.

Контакти: координатор проекту Любов Василик

095 147 32 47 vasylyk@ukr.net